

Forrás: http://informatikatortenet.network.hu/blog/informatika_tortenet_klub_hirei/a-magyar-szamitastechnika-igazi-uttorojenek-levele-kozossequnknek

A magyar számítástechnika igazi úttörőjének levele közösségünknek

2010-

Üdvözlök minden régi és új Informatika történet klubtagot!

Tetszik nekem ez a közösség, noha az én gépemem rengeteg randa hibaüzenet csúfítja. Magam 1961. óta foglalkozom számítástechnikával. Akkor kezdtem a VILLENKI-ben, Vámos Tibor o.v. javaslatára Uzsoky Miklós o.v. elfogadott jövőbeli munkatársának, így harmadéves villamosmérnök hallgatóként Ignác Pál igazgatótól megkaptam a társadalmi ösztöndíjat (=600Ft/hó, mert jeles rendű voltam).

A NIM-IGÜSZI-ben "felejtett" ELLIOTT 803-B hardware (így írták akkortájt) karbantartó csoportjába soroltak be.

A VILLENKI-s tagságú csoport vezetője Borovszky Laci volt, tagjai voltak Füst Laci, Kaiser Misi...és még néhányan, akikneke a neve... Diplomatervemhez 1963-ban a VILLENKI FÉTIS rendszeréhez fejlesztett digitális kártyakészletből (flip-flop, scaler, negátor ...) egy 16 kártyás rackben megépítettem egy négybemenetű asszinkron számlálót, amely képes volt a bemeneteire érkező impulzusokat megszámlálni, ha nem túl gyorsan jöttek.

Samu jobban van, tán semmi maradandó károsodást nem szenvedett, hál'Istennek!

Folytatom az "önéletrajzomat", ami azért bekerülhetne a networkbeli hazai informatikatörténetbe.

Nem tudom, Győző miért szereti kihagyni ezeket a részeket, főleg Uzsoky, az MTA AKI és az MTA SZTAKI szerepét a meséiből, de tény, hogy hiányoznak. Alant főleg Uzsokyról mesélek, de Hatvany Jóska kitűnő termékei (GD-71, GD-80, stb) ugyancsak kifelejtődnek.

Diplomámat 1963. szeptember 13-án, pénteken védtem meg a Dr. Istvánffy Edvin prof. elnökletével kitűnő minősítéssel. A védésen működésében mutattam be a megépített ketyerét. Óriási siker volt!

A VILLENKI Elektronikus osztályán Uzsoky Miklós és csapata megépítette és 1963-ban üzembe is állította az ETA nevű Elektronikus Teljesítményszabályozó Automatát a Kazincbarcikai Hőerőműben.

Az ETA 2x8 hét próbaüzem után a 200MW-os erőmű egypultos központi szabályozója lett. A próbaüzemet Uzsoky Miklós szanatóriumi kezelése alatt én vezettem. Időközben a VILLENKI-t és a HÓKI-t VEIKI néven összevonták, igazgatója Kovács Károly Pál akadémikus lett.

Én a VEIKI-ben ekkor már Uzsoky ELLIOTT 803 Autocode-jában írt számítógépes analóg szűrőszámítást megoldó programjának fejlesztésén dolgoztam, többnyire lakásának padlóján hasonfekve skiccpauszon dolgoztuk ki a blokk-sémákat, amelyeket én írtam át autokódba és a NIM IGÜSZI-ben és a KG ISZI-ben szerzett egyórás gépidőkből (lyukszalag telexgépről, géppel lefordított gépkódú program lyukszalagon) tíz- és magasabb fokszámú Hurwitz polinomok gyökeit kerestük meg Uzsoky feltalálta sorfejtésekkel és más algoritmusokkal. A program elkészült, eredményeit valamilyen szabadalommal le is védjük és csoda szűrőket terveztünk a Gál Géza vezette HTI-nek vagy minek (valami néphadsereghez tartozó kutatóintézetnek).

KKP 1966. április 1-vel Uzsoky hívására átengedett az akkor a Kende utcai új székházba költöző MTA Automatizálási Kutató Intézetének Digitális osztályára. Az osztályon fejlesztették ki az ADMAP-ot, az első hazai folírotott kártyára direktben rajzoló és fűró célgépet és annak u.n. post-processor programját, amely a nyomtatott kártya szabványosított célnyelven leírt tervét fordította le rajzoló és fűró vezérlőszalagokra. Magam a szűrőszámító program karbantartás mellett ekkor már az akkor születő CAD (Computer Aided Design) területen dolgoztam.

Nyomtatott áramköri kártyák számítógépes tervezése volt a fő területem, amelyben akkoriban világverseny folyt. Az AKI delegált 1968. végén az ESZR (Egységes Számítógép Rendszer) 9. sz. Szakértői Tanácsába, az Automatizált Tervezés

Tanácsába. Az első üléseken a magyar delegáció vezetője Németh Pál (SZKI) volt, mivel az ESZR-ben a magyar részvétel vezetése OMFB (vagy magasabbról jövő) utasításra az Számítástechnikai Koordinációs Intézetre szignálódott. Az osztályon az idők során digitális célgépek tervezése és megépítése folyt: MSI-TEST, LSI-TEST, TESTOMAT (kártyateszter) nemzetközi sikerekkel elismerve.

CAD eredményeinket 1972-től 1985-ig brit, USA, NDK, magyar, szovjet, európai (Brüsszel) és bulgár konferenciákon, EWICS TC-11 üléseken, hazai és külföldi szaklapokban publikáltuk. Magam 30-35 ilyen publikációnak vagyok szerzője/társ szerzője.

Érdeklődésem a nyolcvanas évek elején - Uzsoky Miklós visszavonulását követően - az eddigi "nagy" gépek (ELLIOTT 803B, Minszk 22, CDC 3300) felől a megjelenő mikroszámítógépek felé fordult s a CAD-t is föladtam az interaktivitás bővületében. Arató Matyi, Békéssy András, Demetrovics János, Knuth Előd és munkatársaik körében megjelent e TRS-8 belopott mikrogép, amelyen a bridge játékos programot egyre inkább kiszorította a később SHIVA-nak nevezett úrlapszerkesztő és kezelő program. Mikor ez alá beraktunk egy megbuherált adatbáziskezelőt, akkor (1981-ben) kezdtem el foglalkozni a Társadalmi Biztosítási Főigazgatóság "megrendelésére" (Makai Judit, Kómár Béla, Eisenburger Nándor, Ügyvitelszervezési Osztály) a nyugdíjigények elbírálásának számítógépesítésével.

Az első sikeres telepítések után az 1984-ben a Programozási Rendszerek konferenciáján Szegeden adtam elő és mutattam be a magammal vitt MTA SZTAKI-ban tervezett ("és gyártott") SYSTER gépen a "Mikroszámítógépes nyugdíjúgyi rendszer" című előadásomat. Később ezt a rendszert átvittem és továbbfejlesztettem a elérhetővé vált IBM PC klónokra. Az utód, az RBM nevű rendszer már országosan bevezetetté vált: 34 igazgatóságon és kirendeltségen több száz példányban üzemelt számítástechnikában teljesen képzetlen és járatlan ügyintézők keze alatt, évente több tízezer joghelyes nyugdíjhatározatot állítva elő.

1990-ben Makai Judit (OTF) társaságában az MTA SZTAKI-tól "bérbeadva" hozzákezdünk az új IBM AS/400-ra telepítendő NYUGDMEG rendszer specifikálásához. A programozás az INTERSOFT Kft-től bérbevett munkatársak feladata volt. Az első élesben működő példányt 1992. februárjában telepítettük az OTF Győri Igazgatóságán. Ezt az év nyarán követte egy részleges (az ügyvitel harmadát kiszolgáló) telepítés a Budapesti Igazgatóságán. Temérdek átszervezés, funkcionális és szintbeli bővítés, jogszabálykövetés után végre 1995. novemberében már mind a 34 igazgatóságon és kirendeltségen a NYUGDMEG-ben végezték az ügyintézők és revizorok a nyugdíjigények legtöbb fajtájában az igényelbírálást. A NYUGDMEG temérdek zónásítást, centralizálást, átszervezést, jogszabályváltozást élt meg. Ma is az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság elbíráló rendszere.

Magam 1998-ban dr. Barát Gábor főigazgató, Dr. Bod Péter prof. emeritus, MTA MatKut Int. főigazgató-helyettes és dr. Czucz Ottó JATE tszv. prof. javaslatára elszegődtem az akkori JATE TB szakra tanítani a Nyugdíjbiztosítás nevű államvizsgatárgyat. Így lettem 2005-ben a Szegedi Tudományegyetem címzetes főiskolai docense. Ezt a nagyon nem informatikai szaktárgyat nagy élvezettel tanítottam tíz éven át. Még az idén is államvizsgáztattam belőle.

A NYUGDMEG szülőatyjaként mindmáig részt veszek a bővítések és a jogszabálykövetések tervezésében, specifikálásában.

Kérlek, jelezz vissza, ha leveleimet elolvastad: nagyon kíváncsi vagyok a véleményedre.

Tkp. szívesen látnám viszont e leveleimet a honlapon, de nem ismerem ki magam a network táncrédjében.

Máté Levente nyugdíjas címzetes főiskolai docens (SZTE). ONYF tanácsadó
Címek:[cadeszretamta automatizálási kutató intézetomfbveikivillenki](#)